

Warszawa 30.08.2021

Sz. P. Michał Kurtyka
Minister Klimatu i Środowiska
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa

Do wiadomości:

Sz. P. Jacek Ozdoba
Sekretarz Stanu

Sz. P. Anna Kozińska-Żywar
Dyrektor Departamentu Prawnego

Sz. P. Marzena Berezowska
Dyrektor Departamentu Gospodarki
Odpadami

**STANOWISKO POLSKIEGO STOWARZYSZENIA ZERO WASTE (PSZW)
w sprawie**

**PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O GOSPODARCE OPAKOWANIAM I ODPADAMI
OPAKOWANIOWYMI ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW**

Szanowny Panie Ministrze,

z uwagą i zainteresowaniem przyjęliśmy Projekt ustawy o zmianie ustawy o odpadach, który jest istotnym krokiem na drodze do implementacji Pakietu GOZ, w szczególności Dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

Przedłożony **projekt zawiera szereg rozwiązań korzystnych** dla środowiska i spójności systemu. Należy tu zaliczyć m.in.:

- działania wspierające ponowne wykorzystanie surowców poprzez recykling materiałowy, a nie odzysk termiczny,

- objęcie projektem ustawy handlu internetowego oraz importerów,
- wprowadzenie wymogu umieszczania na opakowaniach oznakowania informującego, do którego strumienia odpadów powinny one trafić, w tym informacji dla osób niewidomych,
- kontynuacja obowiązku selektywnej zbiórki odpadów przez gminy oraz scentralizowany system rozliczeń dla gmin.

Niestety w projekcie **brakuje ambitnych rozwiązań**, które zapewnią prawidłowe i korzystne dla środowiska wdrożenie zasad gospodarki obiegu zamkniętego korzystnych dla rozwoju gospodarki kraju i konsumentów. Poniżej **proponujemy rozwiązania**, które ustawa powinna zawierać. Proponowane zmiany wpłyną na jej ulepszenie.

1. Wsparcie dla opakowań wielorazowych

Ustawa nie przewiduje minimalnych poziomów udziału w rynku opakowań wielorazowych i narzędzi wspierających ten model dystrybucji, takich jak: ekomodulacja, dzięki której rozwiązania wielorazowe będą dla wprowadzających bardziej korzystne ekonomicznie od opakowań jednorazowych. Minimalne poziomy powinny być ustalone, w oparciu o przykłady z legislacji innych krajów. We Francji ustalono minimalny poziom opakowań wielorazowych na rynku na poziomie 10% do 2027 r., w Rumunii - 30% do 2025 r., a w Austrii procedowany jest obecnie Projekt Ustawy, który zakłada, że do 2024 r. będą to poziomy 60% na piwo, 20% na wodę i napoje gazowane, 10% na soki i lemoniady.

Jest to szczególnie istotne w świetle Europejskiego Zielonego Ładu i długofalowych planów Komisji Europejskiej, która kładzie silny nacisk na tę formę dystrybucji. Będzie ona w przyszłości wspierana w prawodawstwie europejskim. Takie podejście przygotowałoby polski rynek do nadchodzących zmian i przyniosło przewagę konkurencyjną dla polskich producentów na rynku europejskim (jak czynią to Rumunia, Francja, Austria). Podjęcie ich na etapie tworzenia obecnej ustawy o ROP stawiałoby Polskę w czołówce krajów wprowadzających prośrodowiskowe i innowacyjne rynkowo rozwiązania. Mówiąc o rozwiązaniach wielorazowych warto, by ustawodawca przewidział wsparcie także dla produktów innych niż napoje.

2. Wyższe poziomy recyklingu niż minimum określone w dyrektywach

Biorąc pod uwagę cele środowiskowe oraz dążenie Polski do wprowadzenia gospodarki o obiegu zamkniętym postulujemy, aby ustawa o ROP uwzględniła wyższe cele poziomów recyklingu niż zawarte w dyrektywie, która obecnie jest dalej procedowana. Antycypując kolejne kroki rynku europejskiego, ustawa powinna wybiegać w przyszłość i wspierać strukturalny rozwój gospodarczy w Polsce, przygotowując polskich uczestników rynku do uzyskania przewagi konkurencyjnej. Niektóre państwa członkowskie już przygotowały do tego swoje rynki ustanawiając ambitne poziomy zbiórki np. Szwecja (uzyskanie w 2020 r. poziomów: szkło 90%, papier 85%, plastik 50%, metal 70%, aluminium 50%, gazety 90%)¹. Takie poziomy są możliwe do osiągnięcia poprzez ustanowienie efektywnych systemów zbiórki selektywnej (np. system

¹ <https://ftiab.se/3520.html>

kaucyjny) i instrumentów zwiększających popyt na materiały pochodzące z recyklingu (np. minimalna zawartość recyklatu).

3. Wyższe poziomy stawek za wprowadzenie opakowań na rynek

Stawki za wprowadzenie opakowań na rynek powinny być dostosowane do rzeczywistych kosztów zbiórki i przygotowania do recyklingu. Już dziś w krajach naszego regionu² stawki za niektóre rodzaje opakowań przekraczają wskazany w Projekcie Ustawy maksymalny poziom 2 zł/kg. Biorąc pod uwagę, że wymagania dotyczące poziomów zbiórki w perspektywie czasowej rosną oraz zasadę rekompensaty kosztów netto, wyznaczenie warunków brzegowych w Projekcie Ustawy nie jest uzasadnione.ⁱ

4. Wsparcie rozwoju systemów ponownego użytkowania oraz minimalizacji wytwarzania odpadów

Wzorem innych krajów europejskich oraz celem wsparcia rozwoju ponownego użytkowania, postulujemy utworzenie funduszu minimalizacji i ponownego użytkowania (Fundusz Transformacji GOZ). Środki dla tego funduszu powinny być doliczane do stawek ROP. Dla przykładu w Austrii 0,5% stawki ROP przeznaczane jest na wsparcie projektów minimalizacji wytwarzania odpadów (np. sklepów zero waste), zaś we Francji 5% na ponowne użytkowanie.

5. Wyższy poziom materiału pochodzącego z recyklingu zawartego w nowych opakowaniach

Dążenia do zwiększenia użycia materiałów pochodzących z recyklingu jest konieczne, aby stworzyć popyt na recyklat i usprawnić selektywną zbiórkę, a nawet pozytywnie wpłynąć na projektowanie produktów i opakowań w kierunku cyrkularności. W świetle tego faktu, ograniczenie poziomu recyklatu (art. 14a, ust. 7) jest kontrproduktywne i absolutnie nieuzasadnione. W szczególnych przypadkach zapis może zmusić producentów, którzy już teraz stosują wyższą zawartość recyklatu do pogorszenia środowiskowej specyfikacji ich opakowań.

Konieczne jest doprecyzowanie kontroli nad strumieniem odpadów tak, aby mieć pewność, że recyklat pochodzi z odpadów komunalnych, a nie z B2B czy sztucznie postarzanego materiału pierwotnego. Ustawa powinna precyzować czym jest minimalna zawartość recyklatu.

6. Bardziej czytelny podział organizacji i finansowania zbiórki odpadów z sektora gospodarstw domowych oraz z sektora komercyjnego (B2B)

W związku z tym, że projekt ustawy przewiduje scentralizowany system finansowania poprzez agencję państwową, byłoby uzasadnione, aby agencja ta wzorem innych krajów europejskich przejęła odpowiedzialność za uzyskanie poziomów recyklingu materiałowego. Pozwoliłoby to na czytelne określenie ról i obowiązków finansowych związanych z osobną organizacją systemów dla strumieni z gospodarstw domowych i B2B. Postulujemy, aby Organizacje Odpowiedzialności Producentów ponosiły odpowiedzialność za organizację i finansowanie systemu zbiórki odpadów B2B, natomiast odpowiedzialność

² Aktualne stawki czeskie:

http://www.ekokom.cz/uploads/attachments/Klienti/Poplatky/ekokom_struktura_odmen_od_1_7_2021.pdf. Aktualne stawki szwedzkiej organizacji odzysku: <https://ftiab.se/3260.html>.

za uzyskanie poziomów recyklingu odpadów z sektora gospodarstw domowych powinno być w gestii podmiotu zarządzającego przepływami finansowymi za ten strumień odpadów. Taka struktura sprawi, że Organizacje Odpowiedzialności Producentów będą w strumieniu gospodarstw domowych zbędne. Dzięki temu system będzie bardziej transparentny i tańszy.

7. Przejrzysta metodologia określania rekompensat dla gmin

Brakuje przejrzystej metodologii określania wysokości rekompensat wypłacanych gminom za realizację zadań związanych ze zbiórką odpadów i przygotowaniem do recyklingu odpadów opakowaniowych. Postulujemy określenie algorytmu uwzględniającego różnicowanie stawek ze względu na typ jednostek gminnych oraz uzależniającego poziom wypłat od poziomów zbiórki i jakości zebranych opakowań.

8. “Plastic tax”

W związku z wprowadzoną przez Wspólnotę Europejską opłatą za niepoddane recyklingowi opakowania z tworzyw sztucznych postulujemy, aby koszty tej opłaty były pokrywane przez wprowadzających w ramach opłat z ROP. Projekt ustawy tworzy podstawy transparentnego systemu ROP umożliwiającego sprawiedliwe obciążenie wprowadzających opłatami związanymi z “plastic tax”.

9. Uszczegółowienie wytycznych dotyczących ekomodulacji

Opiniowany akt prawny nie zawiera szczegółów dotyczących ekomodulacji - głównego narzędzia finansowego, mogącego się przyczynić do zmniejszenia, ale też polepszenia przydatności do recyklingu strumienia odpadów opakowaniowych. Bez znajomości szczegółów dotyczących ekomodulacji bardzo trudna jest ocena skutków środowiskowych i ekonomicznych przedstawionego przepisu, a także powoduje niepewność wśród wszystkich interesariuszy na rynku.

10. Wprowadzenia obowiązkowego systemu kaucyjnego na jednorazowe i wielorazowe opakowania po napojach

System kaucyjny jest sprawdzoną i najbardziej efektywną metodą selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych po napojach. Aktualnie 17 krajów Wspólnoty oraz krajów stowarzyszonych wprowadziło lub wprowadza systemy kaucyjne. Aby zapewnić maksymalizację poziomów zbiórki cennych surowców wtórnych dla przemysłu recyklingu w Polsce, postulujemy aby przepisy planowanej ustawy ROP zapowiadały wprowadzenie systemu kaucyjnego na jednorazowe i wielorazowe opakowania po napojach ze szkła, metali i tworzyw sztucznych. Projekt ustawy powinien przewidywać wprowadzenie w przyszłości systemów kaucyjnych na inne rodzaje opakowań pod względem materiałowym i produktowym.

11. Wykluczenie opakowań biodegradowalnych

Ustawa powinna obejmować zbieranie opłat za odpady opakowaniowe biodegradowalne. Uzyskane w ten sposób środki z ROP powinny być wykorzystane do wsparcia infrastruktury przetwarzania, np. kompostowni i biogazowni.

12. Większa transparentność funkcjonowania systemu

Nie ma jasności dotyczącej organizacji i finansowania systemu różnych strumieni odpadów opakowaniowych, postulujemy:

- **dla opakowań z gospodarstw domowych będących odpadami po napojach** - wprowadzenie obowiązkowego systemu kaucyjnego (patrz: pkt 10),
- **dla pozostałych opakowań z gospodarstw domowych**, podobnie jak przewiduje projekt ustawy - utrzymanie systemów gminnych oraz dofinansowanie ich ze środków gromadzonych przez scentralizowanego operatora (patrz: pkt 6 oraz pkt 7),
- **dla opakowań z sektora komercyjnego** - wprowadzenie z systemu odpowiedzialności producentów poprzez wskazane w Projekcie Ustawy jednostki organizacyjne (patrz: pkt 6).

W nawiązaniu do powyższego stanowiska zwracamy się z uprzejmą prośbą o wyznaczenie daty spotkania, celem którego będzie szczegółowe omówienie wyżej wymienionych postulatów.

Filip Piotrowski

Polskie Stowarzyszenie Zero Waste